

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknél, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitos ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fil.

A néppárt a népért. Szózat a néphez.

A keresztény politika törekvéseinek hatalmas megnyilatkozása az a szózat, melyet az országgyűlési néppárt legújabbán az ország népéhez intézett.

Évtizedek óta sajnó sebeket akar orvosolni a párt a politikai, a közgazdasági és a társadalmi téren. Nagy és magasztos törekvések láncolata az e végből kidolgozott és a nemzet elé terjesztett program. Ha a nép, a kis emberek boldogulását célozta eddig is a néppárt politikai hitvallása és egész működése, most ez a cél a párt kiegészített programjában hatványozott fokban lép előtérbe s hivatalosan van olyan hézagokat pótolni, olyan mélyeséges űrt betölteni, melynek az áthidalására ma már nincs mód, nincs eszköz.

Sem a politikai hiányok, sem a gazdasági és társadalmi nyomorúságok felett a törvényhozás mai napság már át nem haladhat. Le kell szállani a bajok és nyomorúságok fenekére, ott kell kutatni, búvárokodni, hogy megismerjék a betegségek és veszélyek okait, szervei intézmények megalkotásával építhessük ki a közjogok, a gazdasági és társadalmi közélet rendjét.

Egyszóval hézagpótló, örvényeket behordó munkát kell a törvényhozásnak végeznie, ha azt akarjuk, hogy a sokféle válságnak felet-

tünk tornyosuló veszélyei, mint zúzó, állam, — nemzet — és társadalom bontó erők ránk ne zúduljanak. Ezt akarja tenni a néppárt s erre a munkára hívja fel a néppárti szervezeteket, melyeknek feladata lesz a kibocsátott szózatban körvonalozott, nagyszabású, más pártok törekvéseiben fel nem található programot a nép között száz és száz-ezer példányban elterjeszteni, kifejteni, megmagyarázni.

A nagy horderejű manifesztum, melyhez hasonló a 67-iki kiegyezéssel kezdődő alkotmányos korszakban még nem látott napvilágot, két részre oszlik, általánosra, mely a néppártnak a koalíció körében kifejtett tevékenységét, eddigi programjának sokoldalú vonatkozásait állítja az ország szeméi elé; és különösrre, melyben a programkiegészítés keretébe tartozó jogi, közgazdasági és szociális teendők soroltatnak fel.

A néppárt a koalícióban.

Közismert dolog, hogy midőn a néppárt a koalícióba belépett s a koalíciós kormány támogatásával a kormányzásban részt vett és részt vesz, programját, csak úgy mint a többi pártok egész tisztaságában fentartotta. A néppárt maradt az a keresztény politikai párt, mely egyedül kívánja a keresztény elveknek minden téren való érvényre juttatását.

Ismeretes tény az is, hogy a koalíció átmeneti feladatokra vállalkozott. Visszaállítva a jog és törvény uralmát alkotmányos mederbe terelte

az állam életét s emellett kitűzte a nagy célt: hogy az alkotmányos életet korszerűleg fejlessze, a hogy politikai jogokat a társadalom minden rétegére kiterjesztve a nemzet egészét vigye be az alkotmány sáncaiba. E végből tüzte ki programmjául, mint azt már a királyi trónbeszéd is megjelölte az általános szavazati jog szabad gyakorlására vonatkozó törvényjavaslat elkészítését, egy demokratikus eszme korszerű kívánalmának, valamint a magyar állam nemzeti jellegének megóvása mellett. A néppárt ezen vállalt kötelezettségeket, amint a múltban a többi pártokkal karöltve teljesítette, úgy azoknak a jövőben való teljesítésén teljes erejével fog közreműködni.

A koalíciós kormány azonban mialatt ezen feladatokat megoldásra juttathatja, nem zárkozhatott el az állami élet egyéb szükséges követelményei elől. Számolnia kellett az élet folytonos fejlődésével, mert különben a nemzet életében pangás, erejében pedig hanyatlás áll be. A kormányzás átmeneti jellege tehát nem mentette fel a pártokat azon nagy kötelesség alól, hogy teljes erejükből munkálják a haza kulturális és gazdasági fejlődését. Sőt az átmeneti kormányzás amaz elsőrangú feladata, hogy a nemzet erejét minden vonalon fokozza, a kormánynak kettőzött kötelességévé tette, hogy a népek világversenyéből felénk hangzó intó szózatot megértve, közgazdasági és szociális téren megtegye mindazt, ami népünk boldogulását biztosítja, jólétét emeli. A társadalom ama forrongása közepette pedig, melyben élünk, kiváltképen meg kellett, hogy értse az idők hangos követelését, hogy a kisemberek és munkásosztály sorsának javítása és biztosítása ma elsőrangú állami és nemzeti kötelesség. A koalíciós kormány az idő rövidségéhez

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Ismáil királyfi.

Török néprege.

(Vége.)

Lépcsők vezettek a szeráj lakosztályaihoz. Nyolc szoba sorakozott egymás mellett, a nyolcadik ajtaját függöny fődte.

Ismáil főlemeli a függönyt és benéz a szobába, hát egy sötét szemű, göndör fürtű leányka ül ott egy himző asztal előtt és könnyek helyett vért sírnak szeméi. Sirása csak akkor szűnt meg egy kisse, a mint a királyfit megpillantotta.

Dalba önti az ifjú kérdeni valóját és megtudja a leánytól, hogy hét testvére künn viaskodik a devekkel (ördögökkel), azok után ontja a vérpatakat. Rózsa-tündér a leányka neve és ajka pirja megfesti pirosra az ég kékjét. Kinéz Iszmáil a tündér testvérei után és oda megy, a hol a viadal folyik.

Hegyek alján, forrás partján ott dühöngnek a szörnyű devek. Kettőt már meg is öltek a testvérek közül. Gondolkodik az ifjú, hogy merre csapjon, hová vágjon. Odamegy a viaskodók közé és Allah nevében köszönti őket. A honnét felelnek a köszöntésre, ott vannak a királyi testvé-

rek. A felelet közéről jön, Iszmáil az öt testvér közé került. Ráugrik Hold paripájára, kezébe ragadja súlyos kardját és oly erős csörtetve tör a devekre, hogy egy csapásra ketté szeli őket. Elpusztította valamennyijét és vigan vannak a testvérek, hogy oda az ellenségök.

Közrefogják azután a vitéz ifjút és viszik a szerájukba, vendéglátó friss kávéra. Meglátják a nagy rést a falon és megtudják a leánytól, hogy a királyfi járt fent a szerájban. Családi tanácsot tartanak és még az nap elhatározzák, hogy Iszmáilnak adják oda testvéröket. Legott megisszák a serbetet és vigalom zaja tölti be a szerajt.

Csak Iszmáil nem vigadozik a nászszakomat tartó néppel. Szomorú és bánatos, sóhajaival szinte besötíti a világ fényes tükrét. Kérde a baját a tündér, szívből jövő bús sóhaját. Elmondja neki Iszmáil, hogy megszerette Gülizárt, de az eltűnt, mintha az örvény nyelte volna el, kéri tehát a Rózsa-tündért, engedje utána, hadd találja fel akár a világ végén. Ha majd visszakérül Gülizárral, a tündért is elveszi s úgy viszi majd mindkettőjüket a birodalmába. Nehéz szívvel engedik el a szerájból s ő útra kél, bolyongó vándorlásra.

Magával viszi a tündér gyűrűjét, rossz szellem meg nem támadja, fegyver meg nem se-

bestti, a míg azt ujján viseli. Hegyeken megy át, völgyeket szel át, negyven nap és negyven éjjel egyre csak jár, a míg el nem jut Hind ország határáig.

Egy utszéi kis viskóban száll meg egy öreg asszony házában. Szívesen látja őt az öreg, mert a vendég arannyal tölti meg a markát. Naplemente előtt egyszerre csak zeneszó csapja meg fülét, és a mint kérde az öreg asszonytól, ime azt hallja, hogy lakodalmat lesz a városban. A hind királyfi veszi el a jürük bej leányát Gülizárt, de mert negyven napig gyászol a leány, odáig húzódik el az egybekelés.

Ma csak még a tizenötödik napja van, úgy lesz a negyvenedikig minden este. Reggelre kelve, veszi az öreg asszonyt, néhány marok aranyat nyom a markába, kezébe adja az arany fésűt és úgy küldi el vele Gülizárhoz. Nagynehezen odaferkőzhetett az öreg a leányhoz, és alig hogy megmutatja neki a fésűt, az majd hogy el nem ájult örömeiben. Apróra tudakozódik a jürük leány és üzeni Iszmáilnak, hogy jöjjön el érte, ott várja majd este a rózsakertjében.

Boldogan fogadja bajnokát a leány, de még le sem hajthatja keblére fejét, mikor már pihegve jön az öreg asszony a rózsakertbe és jelenti, hogy a bej és udvarnépe keresve keresik Gülizárt.

mérten tanujelét is adta a népjólét fokozása iránti érzékének. A törvényhozás megalkotta a munkásbiztosításról szóló, a cselédek lakás és jogviszonyát rendező törvényeket. Megalkotta továbbá a tanítók és vasutasok anyagi helyzetét javító jogviszonyait rendező törvényeket is, melyeknek nagy szociális jelentőségét tagadni szintén nem lehet.

A néppárt ebben a szociális s a hazát erősítő munkában derekasan kivette a maga részét. Kötelességét annál könnyebben teljesíthette, mert a néppárt megalakulásakor is a nemzet erkölcsi javainak megőrzése mellett célul tűzte ki a népi anyagi helyzetének javítását. A néppárt programjában kezdettől fogva benne voltak a szociális munka alapvető eszméi.

A néppárt eddigi programja.

A társadalmi bajok növekedésével azonban a szociális téren való teendők száma is gyarapodott. Az ujkori gazdasági fejlődés mindinkább sürgeti olyan szervek és intézmények létesítését, melyeknek keretében az erők egyesülve, az egyének szervezkedve egyrészt nagyobb ellentállást tudjanak kifejteni a létért való harcban, másrészt maguk is hatalmasabb erővel tudjanak saját érdekeikért sikra szállni. A kisemberek fölött mindjobban megnehezült az idők járása, a munkás pedig még a túlfeszített munka mellett is alig tudja ma biztosítani családját megélhetését. Az elégedetlenség és nyomor azután mind több és több embert taszít a szociáldemokrácia táborába, mely hadat üzent Istennek, hazának egyaránt.

A bajok tehát nagyok és okaik mélyen fekszenek. Itt az állami élet minden területére kiható reformokra van szükség és pedig elsősorban a közgazdaság terén. A társadalom vallás-erkölcsi megújulásán kívül a liberális rendszer által elhanyagolt, vagy a tönk szélére juttatott osztályok lábraállítására a legsürgősebb feladat. A földművelő osztály terheinek könnyítése, az ipari és kereskedelmi élet tevékenyebb tétele és rendszeres fejlesztése, a pénzügyi és hitelviszonyok rendezése, a közszolgáltatások arányosabb és igazságosabb elosztása, humanitáriusabb és gyorsabb közigazgatás, a védtelen és száz oldalról zsarolt polgárok hathatósabb védelme, a nép szakszerű, a XX. század követelményeinek megfelelő oktatása: oly teendők, melyeknek elodázása egyenesen a nemzeti jólét és fenmaradás veszélyeztetésével jár. A néppárt tehát szükségesnek és a törvényhozás új ülésszaka elején alkalmasnak is látja a pillanatot, hogy részletesebben is megjelölje amaz elveket, melyek szociális s népméltósági program-

ját irányítják s hogy reá mutasson azon törvényhozási alkotásokra, melyeket a kisemberek és a munkásosztály érdekében nemzetiségi, faji és vallási különbség nélkül sürgetni kíván.

Fentartjuk eredeti programunkat teljes egészében, jelesül a többi pártoktól elválasztó azon pontokat is, melyek az egyházpolitikai törvények revíziójára vonatkoznak. A nemzetiségi kérdésekben pártprogramunk 13. pontjához hiven mindig a jog, igazság és méltányosság alapjára fogunk helyezkedni.

(Folyt. köv.)

A törvényhatósági választások.

A november elején végbemenő törvényhatósági választásokra újra felhívjuk elbarátaink figyelmét. Ebben a tárgyban az októberi közgyűlés előtt még egy értekezlet lesz, melyen a még függőben levő kerületekre nézve is történik megállapodás. Ismételtel kiemeljük, hogy ha egészséges helyzetet akarunk teremteni, ha a törvényhatósági bizottságot a jelenlegi politikai rendszernek megfelelően akarjuk átalakítani, ha védőbástyát akarunk építeni a községek, az iskolák, a testületek és egyesek azon jogainak, melyeknek védelme, fejlesztése a törvényhatóság fóruma elé tartozik, akkor a mostani választások iránt a legnagyobb mérvben érdeklődnünk kell, s minden lehető elkövetnünk, hogy jelöltjeinket keresztül vigyük. E mellett nagyon kérjük elbarátainkat, *kisérjék figyelemmel a közigazgatási közegek eljárását, ugy-szintén azon választási elnököket is, a kik régi rendszer embereiből kerülnek ki* (mert Nyitra megyében ez is úzus), s minden esetleges törvényteleniséget és visszaélést pontosan jegyezzenek fel, hogy azt nyilvánosságra hozhassuk. A hogy a viszonyok kialakulni kezdenek, úgy látjuk, nincs okunk elfelejteni, hogy Nyitra megyében vagyunk.

Hiú ürügyek, üres kifogások.

Az a kormánysszemlem, mely a koalícióval együtt uralomra jutott, nagy áldozatokat követelt és követel még ma is egyesektől épp úgy, mint a koalíciós pártoktól.

Eltéktelve a pártokat jellegző és azokat egymástól elválasztó programpontoktól, melyeknek érvényesítését az egyes pártok vagy felfüggesztették, vagy a lassúbb haladás medrébe terelték, a lemondásnak nem csekély mérve kívántatott ahoz, hogy a kormány és a törvényhozás a haladópartí alakokat futni hagyja, törvénytíprásukat és bitorló intézkedéseiket meg ne torolja. Minő önmegtágadásra volt szükség pártok és

egyesek részéről, hogy a darabont kormány tagjainak, „főispánjainak“ és egyéb kreatúráinak legutóbbi minőségükben viselt hivataluk rangfokozata szerint nyugdíjilleték szavaztassék meg.

A kik felsziszszentek ennek a nyugdíj-tehernek az ország nyakára való hártása miatt, azoknak azt mondták: Tűrjétek el ezt a helytelenséget, nyeljétek le, ha már annyit le kellett nyelnetek, még ezt a pilulát is. Mit tegyünk ezekkel az emberekkel? Az csak nem lehetséges, hogy meghagyjuk őket a hivatalokban, mulhatlanul szükséges, hogy megtisztítsuk tőlük a közelet tereit, ha mindjárt áldozatok és önmegtágadások árán is.

Igy beszélt a kormány, így a törvényhozás, midőn arról volt szó, hogy a darabontokat kifüstpöljék a közhivatalokból. Furcsán hangzott volna, ha a kormány imilyen beszéddel állott volna a képviselőház, vagy az egyes pártok értekezletéi elé: Meltóztassanak meggondolni, minő teher hármlanék az országra, minő enormis tételeket kellene a nyugdíjak rovatába beállítanunk, ha ezek az emberek menesztetnének. Hogyan vállalhatjuk ezekért a terhekért a felelősséget az ország előtt?

Hogy ilyen beszéddel a kormány nem mert volna előállani, azt azokból, a kik a darabont kormány embereinek nyugdíjaztatása dolgában törtétek, biztosan tudjuk.

Az ember azt hinné, hogy a vármegyékben is, legalább azokban, a hol a koalíciós pártok kezében van a vezetés, legalább azokban, a hol a koalíciós kormány főispánjai állanak őrt a politikai és közigazgatási irányok felett, a darabont emberek nyugdíjaztatásáról hasonlóan gondolkodnak.

Mindazonáltal legnagyobb csodálkozásunkra hallottuk és halljuk folytonosan, hogy Nyitra megyében a különben jól megérdemelt penzióba-küldésnek utjában áll az a körülmény, hogy az által a nyugdíjalap szerfelett megterhelhetnék, a mi természetesen a vármegye közönségének újabb megterhelését tenné szükségessé. Engedjük meg, hogy ez így lenne és tartsuk ezt bajnak, a mint hogy az is, mégis ez az egész kifogás az országos kormány és a parlament teljesen analóg eljárása után, semminő jogosultsággal sem bír.

A teher alatt nyöghetünk, roskadozhatunk, ártalmas lehet ez a tehernövekedés a közérdekre, s e felett nagy sajnálatot érezhetünk, de ezerszer veszedelmesebb a vármegye közérdekeire nézve, sőt egyenesen erkölcsstelen, alkotmányellenes, a jelenlegi kormányrendszerrel is homlokegyenest ellenkező dolog lenne, ha a darabont korszakban kompromittált tisztviselők csak azért hagyatának

Nyergébe kapja most kedvesét az ifjú és elnyargal vele a rónák és a hegyek tájai felé, a hol az iramodó szélvész szokta futni pályáját. Eléri a Rózsatündér várát, azt is elviszik és úgy indulnak el Iszmáil hazájába.

Közel a szultán városához megpihennek, hogy hírt adjanak érkezésükről. A Rózsatündér nem akarja, hogy a szerájba szálljanak, Gülizár is szivesebben marad egy kisszerű konákban, onnét vonul be majd mint királyi hercegné a szultán palotájába.

Egy két nap alig telik bele, látogatóba készül a szultán-asszony, hogy megtekintse leendő menyét. Vagy tíz rabszolga kíséretében jön a fia konákjába, a hol már várja őt a lépcsőfokon Gülizár. „Földig érő hét üdvözet, összetett kéz, összetett láb“ úgy foglal előtte helyet. De alig hogy rá néz a szultán-asszony, vége a látogatásnak. Nem az én fiannak való ez, mondja haragosan és felugorva helyéről, távozik. Visszatér a szerájba és mondja az urának, hogy ha Iszmáil meg nem öleti és Gülizárt az országból ki nem űzi, véget vet az életének.

Megütözik a szultán ezen a beszéden és más napra kelve, maga is elnéz a leányhoz. Alig hogy megpillantja őt, hát ő se maradhatott tovább. Legott hivatja vezérét és ráparancsol, hogy vé-

geztesse ki a fiát. Földet csókol előtte a vezér és azt tanácsolja a szultánnak, hogy egy tál ételre hívja meg a fiát, azzal mérgezzék meg. Máskülönbem meg nem adja magát egyhamar.

Hívják Iszmáilt a palotába, és a mint készülődik, a Rózsatündér újra ráhúzza az ifjú ujjára a gyűrűt és lelkére köti, hogy előbb érintse meg vele az ételket, úgy fogjon hozzá az evéshez. Úgy tesz a királyfi, jól lakik és a szultán nagy ámulatára ép egészségsben hagyja oda a palotát.

A kit Alláh meg nem öl — mondja a vezér — azt ember nem pusztíthatja el.

Nem nyugszik bele a szultán és ismét a fia után küld, hogy taulát játszanak együtt. Eljön a fiú és úgy beszél meg a játékot, hogy a ki vesz, annak a kezét-labát összekötik. Ily módon akart az apja a fia végére járni. Egymásután háromszor győzte le Iszmáil az apját, de nem volt lelke hozzá, hogy megkösse, sőt negyedszerre készakarva veszítette el a játékot, hogy csak kedveskedjék vele az apjának. A szultán azonban megköztöztette fiát, ő nem engedte el a maga részét. Próbára teszi aztán a fiát, hogy szétszakíthatja-e bilincseit, és a mint megkéri rá, hát a lánc egy rántásra azonnal szét szakad.

Szép szóval kitudja most a fiúból, hogy a Rózsatündér varázsgyűrűt adott neki és hogy íve

fonalában van az ereje. Legott elragadtatja gyűrűjét, iját, nyilat, ismét megköztözteti és átadja a hóhérnak.

A sok vezér, hodsza és hádsi azonban addig kérleli a szultánt, a míg ez rááll, hogy tüzes vasat szúrjanak a szemébe és úgy hajtsák ki az országból. Kiviszik szegényt a határra és ott szúrják ki a két szemét. Jobb szem a jobb zsebében, bal szem a bal zsebében, úgy bolyong el a szegény világtalan.

Egy elhagyott vidéknek a tájékan ott kesereg a szerencsétlen ifjú. Dalba önti keservét és oly bús panaszos a nótája, hogy a reptülő madár is megszanja. Két kis galamb száll egy ágra és el-el bűgják egymásnak: Szegény ifjú szemem nincsen, egy-egy tollat hullassunk el, kenje vele beteg szemét, Alláh megint jóvá teszi.

Elrepül a két galamb és a madár nyelvet tudó királyfi megtalálja a két tollat. Visszaüllesztí a két szemét a helyére, megdörzsöli és Alláh jóvoltából ime megjött a látása. Hálaimádsággal van eltelve és boldogan folytatja vándorútját.

Tatórakkal találkozik az út mentén, seregek vonulnak atyjának a szultánnak birodalma ellen. Nosza rajta, rohan most az ifjú, hogy megmentsé birodalmát, melynek ő az örököse, megvédjé Güliz-

meg állásaikban, mert nyugdíjaztatásuk a vármegyei nyugdíjalapra újabb és rendkívüli terheket róvna.

De különben is túlzás az, hogy itt valami szörnyű nyugdíjteherről van szó, mert elvégre azt az oktalanságot senki sem kívánja, hogy mindazok a tisztviselők, a kik a darabont-kormány alatt hivatalukat megtartották, most eltávolításának az állásaikból, az egész purifikálási hajlandóság arra a nagyon is szűk törekvési körre zsugorodik össze, hogy a kik Kristóffyék érdekében exponáltak magukat, vagy mint a főispán a szept. 10-iki értekezleten magát kifejezte, a kik „gonoszságból” és nem kényszerűségből voltak darabontok, szolgálataik jutalmát élvezzék a — pensióban.

Sajnos azonban, hogy Nyitra megyében az illetékes faktorok közül némelyek a világrt sem tudnak felfedezni olyanokat, a kik „gonoszságból” voltak darabontok. Hát persze nagyon elasztikus fogalom is az a „gonoszság”, s azért sokkal szabatosabban fejezték ki magukat a szept. 10-iki konferencián azok, a kik a vérbeli darabontokat egyenesen megnevezték.

A nyugdíj-teher növelésének a szempontját ilyképp megvilágítottuk volna. Jön most már egy másik ürügy. Mi lesz a hivatalos működés szívonálával — kérjük — ha a „legjobb” munkásokat kibuktatjuk? Tessék ezt a belügyminisztertől kérdezni, a ki nagyon ügyes, nagyon alkalmas és használható embereket, ezek között a főváros kapitányát Rudnay Bélát, a belügyi államtitkár, a nagyon tehetséges Kaffka Lászlót minden teketória nélkül menesztette, a nélkül, hogy a fejét kellett volna törnie a felett, hogy mi lesz a hivatalos funkcionálás szívonálával.

Jól mondotta Mérey Lajos a többször említett értekezleten, hogy arcpirító szegény volna, ha ilyen nagy vármegyében bármely állásra csak az az egy ember alkalmas, a ki azt az állást ezidő szerint viseli. Hiszen akkor egy-egy bekövetkező haláleset óriási zavart idézne elő a közigazgatás gépezetében, esetleg azt meg is akasztaná.

Nézzon csak körül bárki és itéljen elfogulatlanul, nincs-e a vármegyei jegyzők, vagy a főbírák karában alkalmas ember az alispánságra, a szolgabírák között a főszolgabíroságra, a közigazgatási gyakornokok közt a szolgabíroságra s így tovább?

Menjen előre a tisztviselői kar, az az ő jogos érdeke. De akkor csináljunk helyet a jó és törekvő erőknél. Szent igaz az, a mit Steiger Albert báró multkor oly szépen irt meg, hogy érdemes tisztviselőt sujtani, büntetni a tisztújításkor, nagy igazságtalanság és szívtelenség volna.

Zárját és a Rózsátündért, a ki trónjának a nemtője lesz majdan. Már dúl a harc, mikor az ifjú a városba ér, a szultán körül folyik a legvéresebb csata. Tatar, mongol, cserkesz, jürük mind a szultán táborára veti magát. Ha elesik a fejedelm, martalékká lesz a serege, a városa és birodalma.

De ime, tüzes paripán vágatva rout az ellenség sorai közé egy fiatal vitéz. Kardjának csapásaitól jobbra-balra hullnak a támadók fejei, íjának nyila öldöklő halált osztogat százfelé, a merre repül. Szétrebben a szárnyaló veszedelem láttára a támadók tábora, a szultán elesett ugyan, de az ország és Iszmil koronája meg van mentve.

Most riad fel csak az öröm kiáltása. Felismeri a sok katona Iszmáilt, körülveszi a sok vezér meg a hodsza és úgy viszik a palotába az apja helyére. Az öreget eltemetik, a fiát meg a trónra ültetik. Nászdal harsan fel a szerájban, Iszmáil üli lakodalmát Gülizárral. Céljához ért a királyfi, meg nem feledkezett róla a nagy Alláh.

—s.

Azt azonban senki sem fogja velünk elhitetni, hogy azok, a kik az alkotmányvédelem alatt egy kanál vízben szerettek volna minket megfojtani, érdemes tisztviselők lehetnének.

Ezek helyébe jöjjenek az igazán érdemesek, vagy legalább a nem érdemtelenek.

Mi van az 1848-ik XX. tvcikkben?

III.

Hogy minő értelmet kell adni az 1848-ik XX. törvénycikk 3-ik §-ának, melyben kimondatik, hogy „minden bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségéi közálladalmi költségek által fedeztessenek”, az az említett törvénycikk keletkezésének hiteles történetéből kétségtelen bizonyossággal tűnik ki. (Ld. A Nyitra megyei Szemle szept. 29 és okt. 6-iki számait)

A híres törvénycikkben azonban nem csak az egyházi és iskolai szükségletek fedezéséről van szó, hanem kimondatik abban a *viszonosság és egyenlőség* elve is a következőképpen: „2. §. E házban törvényesen bevett vallásfelekezetre különbség nélkül tökéletes egyenlőség és viszonzosság állapíttatik meg”.

Ugyanazok, a kik a törvénycikk 3-ik szakaszában jogalapot vélnek találni a katolikus egyház vagyonának elkobzására, ezt a 2-ik szakaszt is törekvéseiknek megfelelő értelemben veszik, s nem kevesebbet látnak benne, mint azt, hogy a katolikus egyház ősi jogait ez a szakasz megszüntette.

Azután úgy okoskodnak, hogy ha ennek a szakasznak jogszünetítő ereje van, akkor a katolikus egyház az anyagi téren sem lehet kedvezőbb helyzetben, mint a felekezetek, mert a míg az anyagi erőviszonyok nem arányosíttatnak a kath. egyház és a felekezetek között, addig tökéletes egyenlőségről és viszonzosságról beszélni sem lehet. Fine finali, a 2-ik szakaszból is a katolikus vagyon elvételének kedvező következtetést vezetnek le.

Hát itt ismét csak alapos tévedéssel, vagy szándékos félremagyarázással állunk szemben.

Mert először is ennek a szakasznak jogszünetítő ereje éppenséggel nincs, hanem inkább jogkiterjesztő ereje van. A szakasz a protestánsok és az ó-hitűek jogait terjesztette ki, a nélkül, hogy a törvényhozás szándékában állott volna, a kath. egyháznak bármely jogát megszüntetni. Igaz, hogy ezen törvény következtében a kath. egyház megszűnt lenni kiváltságos jogi személy, de nem azért, mintha a kath. egyháznak valamely addig létezett joga eltöröltetett volna, hanem egyszerűen csak azért, mert a jogkiterjesztés következtében a protestánsok és a görög keletiek előre hatoltak egész addig a joghatárig, a mely évszázadokon át egyedül csak a katolikus egyház sáncait képezte.

Olyan eset volt ez, mint mikor egy végrendeletben, jogosan, vagy jogtalanul, de tényleg olyforma módosító intézkedés történik, hogy az elsőszülöttnek eredetileg biztosított kedvezményekben a többi örökösök is részesüljenek. Nyilvánvaló, hogy itt az eredeti jogok meg nem szűnnek, hanem másokra is kiterjesztetnek. Megszűnik az elsőszülött kiváltságos helyzete, de a jogai megmaradnak.

Hogy általában az egész törvénycikknek, s így a törvénycikk 2-ik szakaszának is jogkiterjesztés volt a célja a protestánsok, a görög-keletiek és az unitáriusok részére, de semmiképp sem jogcsökkentés, vagy megszüntetés a kath. egyházra vonatkozólag, az már Kossuth Lajosnak a törvénycikket indítványozó szavaiból is kitűnik. Azt mondotta ugyanis:

„Az országgyűlés missiójához számítván mindazon lépések megtételét, melyek által a *rend és béke főtartása* az országban biztosíttassék, két törvénycikket indítványozok a *mindkét vallású protestánsok* s az ó-hitű görögök *megnyugtására*, melyek egyikében az unitáriusok is bevétnék”.

Ezen törvénycikk egyikét, mely általános vallás egyenlőséget tartalmaz, Pázmány Dénes helyettes jegyző azonnal felolvasta, s az minden ellenmondás és változtatás nélkül elfogadtatott.

Tehát az említett felekezetek megnyugtatasát célozta az indítványozott törvénycikk az ország bekeje és rendje érdekében. Hogy ezt a célt, már t. i. a békét és rendet, lehetetlen lett volna elérni, ha a törvénycikk a kath. egyházat ősi jogaitól megfosztotta volna, azt minden józan gondolkodású ember beláthatja.

Ujdonságok.

A nyitrai keresztény munkásegyesület zászlószentelési ünnepe. A keresztény szocializmus vasárnapon diadalt ült Nyitrán. A munkásegyesület zászlaját szentelték s avatták föl ünnepélyesen magyarok Nagyasszonyának ünnepén. Az esemény úgy, ahogy lefolyt, méltán helyet kér a város történelmének legszebb lapjain. Nem ötven-száz munkás erőltetett tüntetése volt ez, kikkel senki más nem törődik, hanem a megye, a város, az összes városi testületek és intézetek egyazon meggyőződésének és érületének imponáns manifesztációja, s határozott állásfoglalása a ker. szocializmus mellett. A keresztelést díszített Mária-zászló első útján már harcosai között vezette mindazokat kiket a jövőben tömöríteni akart. Nyitrán minden számtottó egység az egyházmegye s a vármegye első képviselőitől kezdve az utolsó becsületes munkásig a nemzet és vallás fentartó ker. szociális elveknek a híve. Most már nyugodtan folytathatja a népnevelés és munkásvédelem munkáját, melyet bizonynyal siker fog kísérni, hiszen kétannyi szorgalmas kéz fog hozzá, a hány őszinte s lelkes szív olvadt egybe testvéri szeretettel a lefolyt ünnepek hatása alatt.

A zászlószentelésről szóló részletes tudósításunk a következő.

A zászlóanyai tisztséget özv. Herverth Antalné, az egész városban köztiszteletnek örvendő úrnőnek ajánlotta föl az egyesület, a zászlómegáldás szertartására gr. Batthyány Vilmos püspök koadiutort kérte föl.

Az egyesület háza és udvara diszbe volt öltözve, s már kora reggeltől gyülekeztek a tagok és vendégek. Mikor a koszorúleányok szép serege mind együtt volt, a testületek és munkás szakcsoportok zászlós csapatai a vármegyeháztéren már rendbe sorakoztak, Szteszkál József elnök s Juhary Károly alelnök s 6 koszorúleány a zászlóanya meghívására távozott. A küldöttséggel visszaérkező zászlóanyát a megyeház-téren a népkaság riadó éljenzéssel fogadta, mely meg sem szűnt, míg a zászlóanya az egyesület udvarán sorfalat álló fehérruhás leányoktól környezve be nem vonult.

Néhány perccel később megindult a menet a piaristák templomába. Az úton a tűzoltók zenekara játszott. A menet élén az egyesület tagjai haladtak négyes sorokban. Az építőmunkások, szabó, bőr, fa, vas és fém s a vegyes munkások szakcsoportjai külön-külön nemzeti zászlóval s karszalagot viselő tisztkarral. Végül ment a molnárak legújabb negyven tagú szakcsoportja. Ezeket a vendég ker. szoc. egyesületek küldöttjei követték a zsolnai, kőbányai, s úrményi szocialisták. A menetben résztvettek még a kath. leányegylet, a tűzoltók egylete, a ker. betegsegélyző, a ker. munkásbiztosító pénztár, a rokkant s nyugdíjegylet, az ipartestület, kath. kör, ny. gazd. egyesület, FMKE. tagjai. Majd a hivatalok s intézetek képviselői, s egyes vendégek, továbbá a növédő egyesület, ker. nőegylet s kath. oltár-egylet tagjai. Végül a koszorus leányokból s vőfélékből álló diszkisérlet, a zászlószög- és szalagpárnákat vivők, a zászlóvivők s a zászlóanya és kísérete. A menetet az egyesület tisztkara zárta be. A 60 koszorúleány mind diszes csokorral, a férfiak ker. szociális jelvénynyel.

A templomhoz érve a püspök-koadiutor megérkeztevel az ünneplő sokaság bevonult s megkezdődött a szent mise, mely alatt a nagyobb papnevelő növendékei énekeltek Dusinszky L. karnagy vezetése alatt. Utána a püspök-koadiutor lelkes beszédet mondott az egyesület tagjaihoz, hangsúlyozva a vallás-erkölcsös élet nagy horderejét a szociális törekvésben. A zászló megáldás megható szertartása után a szegbeverés vette kezdetét. Szébbnél-szebb jellegű mellett, mikből a keresztény szociális meggyőződés szava visszhangzott, 220 szöveget vertek a zászlórudba. A

hosszas szertartással a templomban csak a főbb személyek s a testvértest. képviselői lettek készen. Köztük volt Markhot Gyula főispán, Turchányi Ödön alispán, Faschler Ferenc polgármester, Steiner Gyula m. főjegyző, Czeizel Gábor nagyprépost, Mihálik József, Nemesek Ferenc, Kutvaszer István, Jeszenszky Alajos, Kondor István kanonokok, dr. Puchovszky Balint, Glósz Lipót plebánosok s nagy számmal a világi és egyházi körből.

A menet ugyanazon rendben haladt vissza a Zoárd-, Tóth Vilmos- és Káptalan-utcán át. A büszkén lengő, remekül kiállított fehér selyem zászló alatt haladó menet imponáns és festői volt. Nem emlékszünk rá, hogy valaha egyesület szebb fölvonulást rendezett volna Nyitrán.

Az egyesületben díszgyűléssel folytatódott az ünnepély. Jeszenszky Alajos hosszú megnyitóját után, melyben megható szavakkal emlékezett meg a jelenvolt zászlóanyáról, a titkár mondott rövid beszédet a ker. szocializmus sarkalatos elveiről. Majd Herverth János emelt szót, szép szavakkal mondva köszönetet. A zászlószögek beverése után a Szózat hangjai mellett a gyűlés véget ért.

Délben az egyesület helyiségében 90 teretű bankett volt, melyen az előkelő osztályok is képviselve voltak. Jeszenszky Alajos a zászlóanyára s az összes vendégekre mondott felköszöntőt. Steiner Gyula igen szép s a szocialdemokráciát elítélő beszédben az egyesület vezetését üdvözölte. Beszéltek még Faschler Ferenc polgármester, az egyesület titkára és Juhari Károly.

Este színelőadás volt. Erdősi Károly Boldogország című drámája került színre, melyet a nehéz szerepek dacára sikerrel adtak elő. Az előadást reggelig tartó táncmulatság követte.

Egyházmegyei hírek. Gáli József kinevezett ribényi plebános javadalmáról lemondott. Zentay József ideiglenes plebános helyettes lett Ribényben. Czeizel György kiérd. helyettes alesperes és plebános kisegítő lett Ujbeszterczen, a honnan Zászkara Károly Szkaecánba s innen Zsided Antal Belapatakára segédlelkésznek küldetett.

Személyi hir. Gróf Apponyi Antal földmívelésügyi miniszteriumi brüsseli gazd. szak tudost, e napokban Nagy-Apponyból Amerikába utazott, hogy ott jó barátjának Gróf Széchényi Lászlónak Vanderbilt Gladissal november elején kötendő házasságánál mint vőfély részt vegyen.

Kinevezések. A király Lihán Jenő nyitrai törvényszéki jegyzőt a nyitrai járásbíróshoz albiróvá nevezte ki. E kinevezés széles körökben keltett örömet, mert Lihán Jenő tevékeny tagja a nyitrai társadalmi életnek. A katolikus kör közművelődési mozgalmában évek óta élénk részt vesz, s a kör nem egy estélyének, előadásának sikerében jó része volt az ő buzgó közreműködésének. Szívükből üdvözljük!

Kramárik Ödön a nagytopolesányi, **Porázik József** a zsolnai járásbíróshoz albiróvá nevezettek ki. — A pénzügyminiszter **Mednyánszky Tivadar** trencsényi adóhivatali tisztet adóhivatali segédde, **Kárács Gyula** adóhivatali gyakornokot a huszti adóhivatalhoz adótisztte kinevezte.

Áthelyezések. A király **Dröxler Róbert** nyitrai kir. törvényszéki bírónak a pozsonyi törvényszékhez való áthelyezését megengedte. — A pozsonyi főügyész **Farkas József** baáni járásbírósi és **Podlupszky Mihály** trencsényi törvényszéki örökét kölcsönösen áthelyezte.

Hymen. **Badik Béla**, kiszucauhelyi szolgabíró, e hó 19-én vezette óltárhoz Rajeczfürdőben **Smialovszky Mariettát**, dr. Smialovszky Valér trencsényi főispán leányát.

Huszonöt éves jubileum. **Scholz Frigyes**, Gróf Apponyi Lajos uradalmának főerdésze, e napokban tartotta szolgálatba lépésének 25 éves jubileumát, mely alkalomból Gr. Apponyi Lajos magyarországi udvarnagyt, jubiláló tisztje tiszteletére díszbédet adott, melyen válogatott és megható szavakban adott kifejezést elismerésének a jubilián iránt, s őt egy művészi kivitelű és nagy értékű arany kosárral lepte meg, a melyen kétoldalt az Apponyi és Scherr-Thoss grófi családok címerei s a szolgálati határvégek vannak bevéve. Ugyanakkor a jubilánsnak az erdömesteri címet adományozta.

Névnapi üdvözlések megváltása. E címmel nem rég azt a hírt hoztuk, hogy sokan a névnapi látogatást megszüntetik, sem maguk nem mennek ily napon ismerőseikhez, kiket eddig személyesen szoktak üdvözölni, sem saját név-

napjukon nem várják másoktól, hogy hozzájuk fáradjanak. A kétségkívül helyes elhatározásnak oka az, hogy a szokásos névnapi tömeges látogatás egyáltalán nem mondható kellemes baráti összejövetelnek, a sok időpazarlás és költségek pedig, mely azzal jár, ha nem fölösleges, legalább jobb célra fordítható. Az illetők kívánságára neveiket is közöljük, hogy látogatásuk elmaradását senki félre ne értse. Neveik: Belák Camil, Bieliczky Elek, dr. Cserenyey István, Duday Árpád, Filkorn Jenő, dr. Franciscy Lajos, Glósz Lipót, Greschner János, Jeszenszky Alajos, dr. Kaszala János, Kiss Mihály, Krajcsovic István, Kutvaszer István, Maszárik János, dr. Mihalovics Ede, Schmidt Leo, Skrábik Endre. Nevezettek névnapijukat megelőző héten bizonyos összeget adnak valamely jótékony célra s azt a Nyitrai megyei Szemle nyugtázní fogja.

Tanítók búcsúása. Nyitra vármegye tanítói kara f. hó 10-én búcsúzott el volt tanfelügyelőjétől **Libertiny Gusztávtól**, az e célból Galgócson tartott díszgyűlésen. Ez alkalommal a nagy számban jelen volt tanítók egy, 700 arcképet tartalmazó albumot nyújtották át a köztisztviselőkben álló tanfőnöknek.

Gondnokság alatt. Manyinay Józsa, felsőköröskényi birtokosnő, a kinek birtokeladási ügye annak idején Nyitrán nem kis szenzációt keltett, a bíróság gyengeelméjűség miatt gondnokság alá helyezte.

Szociális előadások. A ker. munkás-egyesületben okt. 20-tól április 20-ig bezárólag minden vasárnap szociális előadás tartatik. Az egész időszak az előadások 3 csoportját öleli föl. Szorosan szociális előadások ezúttal a szakszervekedésről fognak szólni. Ezekkel vegyest hitvédelmi s gazdasági kérdések csoportja kerül előadásra. Az előadás után minden vasárnap szórakoztatás, illetve művelés céljából vetített képekkel illusztrált előadás, vagy színelőadás lesz. Köztük az egyesületi énekkar számai s szavaltatok. A mai szociális előadás tárgya, a munkás szociális tevékenysége. Vetített képek mellett utazás a szentföldre lesz előadva. Az előadások kezdete mindenkor d. u. 5 órakor van.

Szántó Jani hangversenye. Szántó Jani hegedűművész folyó hó 15-én tartotta hangversenyét a nyitrai nemzeti színházban. A műsor rendkívül ügyesen volt összeállítva: a zenei világ elsőrangú csillagainak műveiből a legszebb részek. S ennek megfelelően magas színvonalon állott az előadás is. Szántó művészi kvalitásait fölösleges dicsérnünk, ezen este főképp a zeneművek mély átérzésével és kiváló finomságú precizitásával ragadta el a közönséget. Különösen három szám keltett nagy hatást: Schubert-Wilhelm Ave-Mariá-ja. Farasete Magyar Ábrándja és Rubinstein-től Etude de concert cis-moll. Hasonló mű-elvezetést nyújtott Bland Frigyes zongoraművész is, aki a műsorzámokat zongorán kísérte s mind itt, mind Chopin Scherzo-jával és Poldini Cigány-novellájával a technika mestereként mutatkozott be. A közönség teljesen megtöltötte a színházat, és sűrű tapsokkal jutalmazta a két fiatal művész játékát.

Felülfizetések nyugtázása. A ker. munkás-egyesület okt. 13-iki ünnepélyen felülfizettek: Gróf Bathhány Vilmos dr. püspök koadjutor, Mihálik József apátkanonok 10 kor., Herverth János, Juhász Sándor, Kostyál János, Kaszala János dr. 4—4 kor., Faschler Ferenc 3 kor., Filkorn Jenő, Halecius Alajos, Krajcsovic István, Papp Ferenc, Riszner Gyula, Schmidt Leo, Verebely Géza, Turczér József 2—2 kor., F. J. 1.40 kor., Belák József, Csernyák József, Jeney Kálmán, Jeszenszky Alajos, Juhari Károly, Sovanez János, N. N. 1—1 kor. A nemeslelkű adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond az egyesület vezetősége.

A nyitrai megyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya okt. 17-én megtartott népes ülésen általános helyesléssel hagyta jóvá ügyvezető-alelnökének, **Mezey Gyulának** azon eljárását, hogy az egyesületnek folyó évi június hóban hozott határozataira támaszkodva táviratilag **felterjesztést intézett a földmívelésügyi kormányhoz az iránt**, hogy a Szerbiával megejtendő szerződéses tárgyalások alkalmával a szerb élő állat behozatal ellen határozott állást foglaljon, az újabb szerb marha csempészet ellen pedig sürgős és erélyes intézkedéseket tegyen. A további tárgyalás során tudomásul vette a választmány a titkárnak a pécsi gazdakongresszusról előterjesztett felentését. **Heremanszky Imre** titkár próbaszolgálati éve elteltén, azt állásában véglegesítette. Az egyesületi tanácsba **Mérey Lajos**, **A. Horváth De-**

zső, Etter Kálmán, Czobor Béla és Jókay Géza vál. tagokat kijelölte. Intézkedett a szakosztályok és járási osztályok szervezése iránt. Jövőre a múlt évi számadást, előkészítette a jövő évi munkaprogramot és költségvetést; elhatározta az iparfejlesztő részvénytársaság támogatását; végül folyó ügyeket intézett el.

A nyitrai háziasszonyokkal tudatja a helybeli „Kath. cselédközvetítő Egyesület” Előjárósága, hogy a legutóbb megtartott választmányi ülésén a cselédközvetítést következőleg szabályozta: 1. Minden alapító tag (aki egyszer s mindenkorra 50 vagy 100 koronát fizet) és minden rendes tag (aki évente 6 koronát fizet) *évenként két cselédet kap ingyen* az Egyesülettől. Ha évente több cselédre volna szüksége, akkor a két ingyen közvetített cseléden kívül minden egyes közvetítésért 1 koronát fizet az Egyesületnek és 50 fillért a Gondnoknőnek. — 2. Minden pártoló tag (aki évente 3 koronát fizet) *évenként egy cselédet kap ingyen* az Egyesülettől. Ezen egyen kívül minden egyes közvetített cseléd után 1 koronát fizet az Egyesületnek és 50 fillért a Gondnoknőnek. — 3. Aki nem tagja az Egyesületnek, az minden egyes cseléd után 1 korona 40 fillért fizet az Egyesületnek és 1 koronát a Gondnoknőnek.

Szüreti mulatság. A nagytopolesányi kath. legényegyesület folyó hó 13-án sikerült szüreti mulatságot rendezett. Az egyleti helyiséget ez alkalomra a rendezők kedves, kis szállóhegygyé alakították át. Sokáig azonban nem gyönyörködhattunk benne, mert a szüretelők pár perc alatt teljesen letarolták. Volt nemzeti világposta, konfetti harc, stb. — s tanc kivilágos kivrattadig. A közönség szíves pártfogását s a fellülfizetéseket e helyütt is szépen köszönjük. Felülfizettek: özv. Fülöpp Alajosné 20 kor., Báró Forster Gy. 10 kor., Pokorny János 16 kor., Hollady Jenő 5 kor., Kökény János 6 kor., Fallada Juliska 3 kor., Klacsó Győző 1 kor., Thoman Rezső 1 kor., Vargha József 2 kor., Gallovics Vince 2 kor., Andruska Alajos 2 kor., Petrács Béla 1 kor., Melisek Bernát 3 kor., Petrács Lajos 12 kor., Pisztl Alajos 2 kor., Irgel Antal, Lukovényi Béla, Belányi Alajos, Csizsárik Lukács, Fundelius József, Vunder Dezső, Safárik János, Tarina János 1—1 koronával.

A galgóczi járásbíróshoz. Az a mozgalom, melyet Pöstyén község meg tavaszkor megindított aziránt, hogy a galgóczi járásbíróshoz közből Pöstyén és a hozzátartozó vidék kihasztassék, s külön járásbíróshoz szerveztessék, esetleg a galgóczi járásbíróshoz Pöstyénbe helyeztessék át, nem csak hogy nem pihent el, hanem élénken tovább folyik. Mind a két község erősen dolgozik a saját ügye érdekében. A hivatalos adatok, melyek a galgóczi járásbíróshoz kör népszerű viszonyait, a lakosság rétegeinek elosztását, a célszerűségi és szükségességi szempontokat feltüntetik, már a miniszteriumnál vannak. A kormány döntését Galgócz és Pöstyén közönsége feszült érdeklődéssel várja.

Kereszt, mint céltábla. Trencsény-megyéből írják: A trencsényi 15-ik honvédezzrel legénysége minden évben szokott a Vágszékkel szomszédos Szücsgyertyános (Hrabovka) nevű község úrbéres területén éles töltennyel lövőgyakorlatokat tartani. Célba lönek, többé-kevésbé jól, vagy rosszul. Ezidén azonban mintha a határban levő fakesztertet szemelték volna ki céltáblának. Hat lövés érte a keresztet levő pléhfüzetet, az egyik épen a szív táján. A katonák, mielőtt elvonultak volna, a község birájanak a kereszt megrongálásért kártérítésként 6 koronát fizetlet. Meglehet, hogy az okozott kár ezzel meg van térítve, de nem az itt a fő, hanem az a furcsa „véletlen”, hogy a füzetet valósággal összelövdözték. Ez táplálja a népbén azt a gyanut, hogy itt szándékosság az esete forog fenn, a mi ha beigazoltatnék, mindenesetre nem maradhatna szigorú megtorlás nélkül. Az esetet az illetékes hatóság figyelmébe ajánljuk.

Városi tisztviselők fizetésének rendezése. Szakolca szab. kir. r. t. város képviselőtestülete 1908. évi január hó 1-jétől kezdődő hatálylival a városi tisztviselők törzsfizetéseit következőleg állapította meg: 1. Polgármester 3600 korona; 2. Főjegyző 2500 korona; 3. Rendőrkapitány 2300 korona; 4. Tanácsnok 2300 korona; 5. Tisztí ügyész 1300 korona; 6. Orvos 1300 korona; 7. Erdömester 2200 korona; 8. Pénztárnok 1900 korona; 9. Számvevő 1800 korona; 10. Ellenőr 1800 korona; 11. Alszámvevő 1200 korona; 12. Irattárnok 1400 korona; 13. Rendőri 1200 korona; 14. Adóvégrehajtó 1200 korona. Azonkívül a képviselőtestület

az 1886. évi XX. t. c. 66. §-a rendelkezése szerint a most meghatározott polgármesteri és rendőrkapitányi fizetések után a lakbéréket akként állapította meg, hogy a polgármester évi lakbéréte 1908. évi január hó 1-jétől kezdődő hatálylyal évi 500 koronában, a rendőrkapitány lakbéréte pedig ugyancsak 1908. évi január hó 1-jétől kezdődőleg évi 350 koronában állapította meg; a többi tisztviselők lakbéréte érintetlenül hagyta. Ezen fizetésrendezés folytán a házi pénztár terhére eső évi többletet a képviselőtestület az 1908. évre megállapítandó költségvetésbe felvenni rendelte.

A közönség köréből. Nyitráról történt áthelyeztetésem folytán innen ideiglenesen eltávozván, mindazon barátainak és ismerőseimnek, kiktől elbucsznom nem volt alkalmam, ez uton mondok Isten veletek a viszontlátásra *Horváthy Imre*, pénzügyőri főbiztos és neje.

Keresztút megáldása. A *kovarcsi* hívek adományából remekszép kivitelű keresztút szereztetett be a templom számára. Lehetővé tette ezen keresztút beszerzését, Gardeza Mária urhölgy öngnagsága és Wágner Sándor kegyur nagyobb pénzadománya, nemkülönben Urban Róza urnó áldozatkészsége, a ki nemcsak maga áldozott e nemes célra; hanem házról-házra járván a gyűjtést eszközölte. Folyó hó 13-án áldotta meg a keresztutat Páter Turkovics Engelbert a nagyszombati zárda főnöke remekszép szentbeszéd kíséretében, amely alatt alig maradt szem szárazon. Isten fizesse meg a nemeslelkű adakozóknak áldozatkészségét s a zárdafőnök szives fáradozását.

Új földbérlet szövetkezet. A Magyar Gazdaszövetség már régebben mozgalmat indított földbérlet szövetkezetek szervezése tárgyában. E szövetkezetek célja nagyobb birtoktesteknek kibérlése, ily módon egész falu népe hozzájuthat olcsó bérlethez, amiben szervezetlenül eddig nem volt része. Ily bérlet szövetkezet van alakulóban a bars megyei Brogyánban, ahol a kiscgazdák az Oldenburgi hercegnő tulajdonát képező birtokot fogják bérbe venni. A hercegnő maga is lelkes híve az eszmének s az ő fenkölt gondolkodásának köszönhető, hogy a szövetkezet létrejön. Ujabbban az O. M. G. E. üzemi osztálya határozta el, hogy külön nyilvántartást vezet azokról a birtokokról, melyek tulajdonosai azokat szövetkezeti bérletek céljaira átengedik.

Bizományi szénkénegraktár. A földművelésügyi miniszter Galgócson bizományi szénkénegraktárt állított fel, s ennek kezelésével a közég elöljáróságát bízta meg.

Trencsén város fejlődése. Hogy mivé lehet fejleszteni, hova lehet vezetni szorgalommal és szakértelemmel egy városnak a közigazgatását, azt ujabbban Trencsén város példája fényesen tanúsítja. Egy nagyszabású textil gyáron, Rámaléc és Faiparárú gyárakon kívül a város most villamostelepet létesített igen előnyös feltételek alatt. A telepet a Hazai Villamossági Részvénytársaság 132 kilowattnyi áramszolgáltatásra és további terjeszkedésre alkalmas terjedelemben rendezi be. A telep a város tulajdonát képezi s 50 évre a vállalkozó kezelése alatt áll, ki a városnak a tiszta jövedelemből az első évtől kezdve 33% ot, a tizenkettedik évtől kezdve 40% és a 20-ik évtől kezdve 50% köteles kiszolgáltatni oly kötelezettséggel, hogy az évi részesedés már az első évtől kezdve a város jótállása mellett felvett építési és berendezési tőkének amortisatiójához szükséges 15.000 koronát kitegye. Ezenkívül köteles a vállalat a város utcáit és tereit 150 drb. 16 szabvány gyertyafényű, 30 drb. 25 gyertyafényű izzólámpával és 6 db 10 amperes ivlámpával minden ellenszolgáltatás nélkül kivilágítani.

Ügyvéd a bíróságok ellen. Három rendbeli rágalmazás vétségéért került a bíróság elé a tavasszal *Egressy Sándor dr.*, nyitrai ügyvéd. Az első esetben *Balsai József* járásbíróval került szembe, aki egy végrehajtási kérvényére tárgyalást tűzött ki, holott ez — az ügyvéd szerint — ellenkezik a törvényvel. A bíró végzése ellen az ügyvéd folyamodást adott be, a melyben többek közt azt írta, hogy a bíró valótlanosságokat vett fel a végzésébe. A második esetben *Egressy dr.* az immár elhunyt Nagy Árpád albiróról azt állította egyik felebbezésében, hogy az ellenfele ügyvédjével baráti viszonyban van és ezért a tárgyalási jegyzőkönyvet részrehajlóan vetette fel. A harmadik esetben az egész felebbezési tanácsot vádolta meg az ügyvéd egy feyelmi feljelentésében, a melyet az igazságügy-miniszterhez intézett. Ebben elmondja, hogy egy

9 óras tárgyalása volt, de a bíróság negyed 10 óráig nem jelent meg. Erre ő elment, s mire tízedfél órakor visszajött, elintézték az ügyet, természetesen a hátrányára. E három esetből kifolyólag az érdekelt bírák megindították a rágalmazási pört, amelyet — bíróküldés alapján — a budapesti kir. büntető törvényszék tárgyalta. A bíróság csak a Balsai-esetben látott fennforogni rágalmazást, mert a másik két esetben tényleg konstataulta a bíróság hibáját, és ezért *Egressy Sándor dr.-t* 300 korona pénzbüntetésre ítélte. A budapesti kir. ítélőtábla ma megváltoztatta az elsőbíróság ítéletét és a vádlott ügyvédet 3 rendbeli rágalmazásért 600 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott semmisségi panaszt jelentett be.

Filoxera Nyitra megyében. Nyitra megye Nyitraludány és Szulóc községek szőlőiben a filoxera megállapítatván, nevezett községek határát a földművelésügyi miniszter zár alá helyezte.

A Leidenfrost-féle birtok parcelálása. Már említettük, hogy a nagybossányi Leidenfrost-féle uradalom új tulajdonosa *Gausser János* a kalocsa Sárközi Takarékpénztár vezérigazgatója, a birtokot parcellánként eladja a község és a vidék gazdáinak, a kik ily módon kitűnő termőföldhöz juthatnak. A vételár nem magas és a fizetési feltételek sem kedvezőtlenek. Ha mindazonáltal némi vonakodás észlelhető az érdekelt nép egy részénél az előnyös földvásárlás tekintetében, az nyilvánvaló az ügy horderejének és fontosságának fel nem ismeréséből ered. Az akció iránt a nép teljes bizalommal viselkedhetik, mert annak megindítója reális alapon álló ember, a keresztényi köztevékenységnek érdemes bajnoka, a ki itt is csak a nép javát akarja. Különbön is okos szerződés kötéssel a vevők érdekét teljesen lehet biztosítani.

Az egyenes adók kivetési munkálatai. Az egyenes adóknak 1908., 1909. és 1910. évekre vonatkozó kivetésének megindítása tárgyában a pénzügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóság közigazgatási bizottságához és valamennyi pénzügyigazgatósághoz, amelyben az állami egyenes adóknak 1908., illetve 1909., 1909. és 1910. évi kivetésére vonatkozó előmunkálatokat, az adókötelezettek és adótárgyak összeírását, az egyes adónemeknek kiadására szükséges bevételek benyújtását és gyűjtését, egyéb kivetési adatok beszerzését, valamint ezek alapján az egyenes adók kivetését elrendeli.

Vállalkozók bánatpénzei. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kamara előterjesztésére a vallás és közoktatásügyi kormány a középítkezéseknél követendő eljárás tekintetében intézkedett aziránt, hogy nyilvános árlejtések alkalmából vidéki vállalkozók bánatpénzeiket akár az állampénztárnál vagy kiíró hivatal pénztáránál, akár pedig bármely állampénztárnál letehessek. A bánatpénzek letéti nyugtáit a miniszterium segédhivatali főigazgatója kívánatra postán is elküldi. A vidéki vállalkozókkal kötött szerződések aláírata tekintetében azon célszerű eljárás rendelkezett el, hogy a kincstári joggyigazgatóság megkeresésére a vállalati szerződéseket a m. kir. államépítészeti hivatalok irassák alá.

A vasárnapi munkaszünet. A kereskedelmi miniszteriumban serényen dolgoznak a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény revízióján. *Szterényi József*, kereskedelemügyi államtitkár nemcsak a kézhezkapja az osztályok erre vonatkozó munkálatait, amelyek a törvény életbelépte óta felhalmozott panaszok figyelembe vételével készültek. A revíziós munkálatok azon az alapon készültek, hogy a vasárnapi munkaszünet a teljes mértékben érvényesüljön.

Közös konyha Trencsénben. Trencsénből írják, hogy ott a nagy drágaság következtében az ottani közönség közös polgári konyha felállítását határozta el, melyre az előkészületek már nagyban folynak.

Tűzek. Úgy látszik, hogy állandó rovatot kell nyitnunk a gyakori tűzesetek feljegyzésére. Mult vasárnap este *Nyitraegercsén* gyulladt ki egy ház, s bár a gyorsan megérkezett nyitrai tűzoltóság a község lakosságától támogatva, derekasan látott hozzá az oltáshoz, mégis 5 ház, illetőleg gazdasági épület hamvadt el. — *Felsőszúcsón* (Trencsénmegye) a zsidóberlő majorjában támadt tűz következtében sok ház e mellékpöletekkel együtt porrá égett. A plebániaépület is a lángoknak áldozatul esett. A károsultak nagyobb részt nem voltak otthon, mert a vidék lakossága ugyanakkor Trencsénben és Morvában vásáron

volt. Oltásról, dacára a rögtön megérkezett két fecskendőnek és a szomszédos község segítségének, az óriási szél miatt szó se lehetett. A kár igen nagy, ember és állat egyaránt hajlék és élelem nélkül szűkölködik. Biztosításból vajmi kevés fog megtérülni, mert csak kevés ház és igen alacsonyan volt biztosítva. Rövid időn belül már harmadszor érte ezen amugyis szegény községet ily borzasztó csapás. — A község elöljárósága a könyörületesszivekhez folyamodik, hogy az iszonyúan sujtott népnek legalább a legszükségesebb segítséget nyújthassa.

Partbiztosítási szemle. Mezey Gyula igazgató főmérnök, szemlélet tartott Érsekújvár város partbiztosító védművei felett. Társaságában voltak Mauler Mátyás szakaszmérnök, Miklósa Aladár polgármester és Csizmazia János tanácsnok. Megtekintették a kritikus pontokat és megállapították a szükséges tennivalókat, hogy a város a Nyitra folyónak esetleges árvize ellen kellően védve legyen. A mikénti hozzájárulást a további tárgyalások lesznek hivatva megoldani.

„Földi angyalok.” Nagytapolcsányból írják lapunknak: Sokan ringatták magukat abban a természetes és következetes feltevésben, hogy a liberális párt bukásával a liberális matadorok „kéz-kezet mos” elvének gyakorlati alkalmazása is megszűnik. A legutóbbi két év egyes tünetmái az ellenkezőről győznek meg bennünket, különösen itt Nyitra megyében. Tudvalevő dolog, hogy a Stummer uradalom urai a liberális párt oszlopai voltak. Sokáig szállóigeként hangzott Nyitra megyében br. Stummer Ágost mondása, mit 1905-ben a nála tisztelgő nagytapolcsányi elöljáróságnak adott, hogy ő soha meg nem bukhatik, mert ő a mindenkor kormány támogatja. S ezt az elvet hirdették a volt liberális párt köztisztviselő tagjai is, s ezért az elvált hódoltak be a darabont kormányhoz ép úgy, mint a koalíciónak. Tagadhatatlanul ügyes emberek voltak a letűnt korszak eme vitézei érzelmeik palástolásában, s ezek közül legkivált Tóth Lajos nagytapolcsányi főbíró, ki ime még ma is, dacára nyiltan bevallott kőzabontságának a koalíciós kormány főbírája; pedig szűk baráti körben „a poklok legmélyesegesebb fenekére kívánta” a koalíciót. Tóthban, a mi igazán különös, haladóparti barátai tartják a lelket. Júniusban egy ausztriai fürdőben három főhaladó találkozott: Szulyovszky Dezső volt somogyi kir. biztos, Tóth Lajos koalíciós főbíró és Hollady Jenő. Hogy mit főztek ki, az még helyesleges titok. Dolgoztak valamin, mert ők helynek napjuk föltámadásában. S ettől az időponttól kezd nőni Tóth Lajos közigazgatási tekintélye. A nevezett érdektársaság egymás baján kész örömet segít, amint erre példa Hollady Jenőnek legújabb kiruccanása Tóth Lajos érdekében. Tóth Lajos, a darabont korszak óta cseppet sem volt kedves a koalíciónak. De kapóra jött a „Gyermekvédő Liga”. Jó alkalom volt érdemeket szereznie, s ebben gyönyörűen kezére járt Hollady. Sok kellemetlensége volt Tóthnak a Liga ügye miatt, de az érdem el nem maradhatott. „Földi angyal” lett, mint Hollady nevezte. A Liga központi jelentése alkalmat adott egy kis hírlapi dicsőítésre, amit Tóth átadott Holladynak, ki viszont a „Nyitrai Hírlap” mult vasárnapi számában „Földi angyalok” cím alatt egy cikket helyezett el, melynek tenorja Tóth Lajos kiváló talentuma. Halljuk hangoztatni Tóth Lajos népszerűségét, közigazgatási jártasságát és fáradhatatlan buzgóságát. No hát ebből egy betű sem igaz. Tóth Lajos a legnépszerűtlenebb ember Hollady Jenővel együtt, közigazgatási tudományát sem volt alkalmunk tapasztalni. A buzgóságot pedig a tanítósság javára írhatjuk egész bátran, mert ezek viselték a munka és betanítás minden terhét, ami a Liga ünnepélyével kapcsolatos volt. Mi marad tehát ezek után Tóth Lajosnak? A papiros dicsőség és Hollady kebelbarátsága. Mint a ketten Stummer báró kegyeltjei és pártfogoltjai. Nem rossz kenyér, de angyalla talán még sem kvalifikálja az embert.

Nemo.

Ugyanebben a tárgyban még a következőket írják lapunknak: Különös meglepődéssel olvastam a „Nyitrai Hírlap” legutolsó számát. Nem tudom felfogni, miért nevezte el Hollady Jenő úr statisztikai adatokat közlő cikkében Tóth Lajos főbíró földi angyalnak? Talán azért, mert büszke egyedüli szabadelvű kebelbarátjára és viszont? Mi szükség volt arra, hogy a Gyermekvédő Ligának Nagytapolcsányban rendezett ünnep anyagi sikereit neki tulajdonítsa? Csak azért, hogy napfényre kerüljön az, miképp rendezte azt Tóth Lajos? Erről csak az ünnepre berendelt járási jegyzők és báró Stummer berendelt tisztviselői kara tudna beszélni. Azt írja Hollady Jenő úr, hogy mihelyt

Tóth Lajos hívó szava elhangzott, mindnyájan utána mentünk. Bizony nem mentünk. Talán a plébános úr ment az ő hívó szózatára valamelyik osztrák fürdőbe?! S ott főztek Szulyovszkyval hármascskán, hogy mikép lehetne a közelgő tisztújítás alkalmából Tóth Lajoson segíteni. S főztüknek eredménye Tóth Lajosnak a földi angyal névvel való megtisztelése. Ha, ha, ha! Hol vette plébános úr azt a bátorságot, hogy a tapolcsányiak nevében írjon? Mi tiltakozunk az ellen, mert mihelyt Tóth Lajos elhagyja községünket; Tapolcsányi templomai megnyílnak, mert a város 5000 lakosa közül 4998 háláadó imát fog elzengeni annak az öröme, hogy a magyarok Istene megemlékezett rólunk és megszabadított bennünket... a földi angyaloktól. Mi nem vagyunk büszkéek olyan férfira, ki piszkot tűr meg a városban s Csillaghy installátorára sincs szükségünk. Mi tiszta és hazafias lelkek vagyunk, s nem akarjuk a hazát eladni. Ezt akartam plébános úrnak tudtára adni s arra kérem, hogy ha Tóth Lajosról ír, ne képzelje el magának, hogy véleménye egyúttal a miénk is. *Másik nagytapolcsányi.*

Pályázati hirdetés. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter pályázatot hirdet a m. kir. posta és távirintézet részére az 1908. évben szükséges 1649 darab 10 méter, 21,882 drb 8 méter és 20,915 darab 6 1/2 méter hosszú *telítetlen oszlop* szállítására. A különböző lerakó helyen átadandó fentebbi oszlop mennyiség egy vagy több részletének szállítására vonatkozó zárt írásbeli ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 23-ika déli 12 óráig nyújtandók be a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali igazgatóságához. A módosított pályázati feltételek, valamint a lerakó helyeket és az ezeken átadandó oszlop mennyiségét feltüntető kimutatás megtekinthetők a magy. kir. posta- és távirintézet igazgatóságánál.

Templomi ruhaszekrény. igen celszerű berendezésű, nagy templomok összes ruhaszekrényének a befogadására is teljesen alkalmas, jutányos áron eladó. A szekrény mint bútordarab is figyelemre méltó, s így bármely templomi sekrestyének a díszét alkothatja. Bővebbet a kiadóhivatásban.

Kőfaragó tanfolyam. A budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (Budapest, VII. ker. Thököly-ut 74. szám alatt) 1907. november 1-én kőfaragó továbbképző tanfolyam címen egy, két öthónapos téli félévre terjedő esti tanfolyam nyílik meg. A beírás október hó 15-től 31-ig történik; a tanítás évenként november 1-től március hó végéig tart. A tanfolyam befejeztével a tanulók a tanfolyam elvégzését tanúsító bizonyítványt kapnak. A tanfolyam célja: kőfaragó segédeknek és mestereknek alkalmat adni arra, hogy a műhelyekben tanultakon kívül még azokat az ismereteket is elsajátíthassák, a melyekre a jól képzett kőfaragó iparosnak szüksége van, hogy megbízható és jó munkát végezhesen. A tanítás tárgyai: a) általános érdekű tárgyak: számtan, mértan, szerkesztő- és ábrázoló mértan, b) szaktárgyak: építési encyclopédia és rajz, alaktan és alaktani rajz, betűírás, építő-anyagok tana, kőmetszéstana s a hozzá tartozó rajz, költségvetés és könyvvitel. A tanfolyamra felvétetnek kőfaragó segédek és mesterek, a kik az írás és számolás elemeiben jártasok. A belépni szándékozóknak erkölcsi bizonyítványt s foglalkozásukról munkakönyvet vagy a munkaadónak az I. fokú iparhatóság által hitelesített bizonyítványt kell bemutatniok. A beíratási díj felvétenként 1 korona, a tandíj szintén felvétenként 10 korona. Megkeresésre bővebb felvilágosítást ad a felső építő-ipariskola igazgatósága.

Piaci árak. (100 kilogrammonként koronákban). A „Nyitramegyei Gazdasági Egyesület”-nek a nyitrai piacon eladott terményekre vonatkozó jelentése 1907. év október hó 16-án. Buza 21.50—22.40, rozs 20.—20.50, árpa 16.—18.40, zab 16.—15.25, tengeri 13.—. Látható gabonakészletek (mérermázsákban): buza 40,000, rozs 2500, árpa 50,000, zab 3000, tengeri 4000. Az irányzat szilárd. Az idei őszi vetések a nagy szárazságtól és a fergektől sokat szenvednek.

Irodalom.

Megjelent a Jézus szts. Szive nagy képes Népnaptára az 1908. évre. Örömmel tudatjuk a magyar katolikus közönséggel, hogy az Egyházmegyei Könyvnyomdában Szombathelyen megjelent és kapható a „Jézus legszentebb Szive nagy képes Népnaptára az 1908. évre.” Ez az országszerte ismert és kedvelt népnaptár ezzel a nyolcadik évfolyamot érte el. A naptárt már több százezer példányban olvassa a magyar katolikus nép édes hazánkban, sőt hazánk határain kívül is, oly helyeken, a hol édes magyar nyelvünkért. Nem is esoda, hiszen a naptárnak évről-évre szebb és változatosabb tartalma, egyre csinosabb és tetszetősebb kiállítása egyre, műviszesebb kivitelű és gyönyörűbb kepei és műmelléklete, — mely az idén különösen értékes és csinos olajnyomatu műkiállítás — önkénytelenül ajánlják mindenki számára ennek a népnaptárnak megszerzését és olvasását. Az 1908-iki naptár 11 nagy nyolcadret iv, vagyis 172 oldal terjedelmű és a szombathelyi püspöki főhatóság egyházi jóváhagyásával van ellátva. Szébbnél-szebb népies olvasmányok, hasznos tudnivalók, érdekes elbeszélések és leírások, szellemes adomák és tányok, közhasznú közlemények és hirdetések képezik a naptár változatos tartalmát. Szép képekkel és egy díszes műmelléklettel is bir, mely berámázva minden szobának ékességül szolgálhat. Batran és minden tulás nélkül merjük állítani, hogy a „Jézus legszentebb Szive nagy képes Népnaptára az 1908-iki évre” egyik legkeresettebb és legelvezetesebb fog lenni. Ne hiányozzék tehát a „Jézus legszentebb Szive nagy képes Népnaptára az 1908-iki évre” egyik katolikus család asztaláról sem! *Kiváltképen a Jézus szts. Szive társulat tagjaitól várjuk, hogy buzgóan fogják e naptárt mindenütt terjeszteni s a szent ügyet felkarolni!* A naptárt nagy mennyiségben szállítva nagy kedvezményben részesülnek a megrendelők és terjesztők. Egy postacsomag tartalma 20 drb. 5 kgrig. utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve 6.60 kor., 100 drb. vasuton bérmentve 31 kor. Egyes szám ára 60 fillér. Megrendeléseket gyorsan és legkészségesebben eszközöl az „Egyházmegyei Könyvnyomda Szombathelyen” (Vasm.) Egyes példányok minden könyvkereskedésben kaphatók.

Léleknemesítő könyvecske katonák számára. *Fiatalkatonák, különösen, altisztek részére* tanulságos és lelkesítő könyvecske jelent meg a *Szent-István-Társulat* kiadásában. A címe: *Kereszt és kard, vagy a vallásos katona.* Ára 16 fillér. A világtörténelemből és a katonai életből vett epületes példákkal serkenti a hadfiakat Istenfélelemre, királyhűsége és hazaszeretetre, mint a magyar katona legszebb erényeire. *Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkereskedésében, Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. — Árát levelbelyegeken is elfogadják.*

Kis pajtás. Szerkeszti Csöppike Csanika. 4-ik száma gondallal összeállított gazdag tartalommal megjelent. A jelen szám tartalma is sok örömet hoz a kis Pajtásoknak. *Az elveszett gyűrű,* elbeszélés. Fordította: *Katalin,* rajzolta: *Fáy Dezső.* — Mackó koma. (Vers.) — *Szabó Géza:* Kis Leányomhdz. (Vers.) — *Fáy Dezső* remek tollrajzával. — *Cinca, Puffy, Menci, Polly kalandjai.* Mulattató kalandos elbeszélés. — *Furfangos halak.* Egész oldalas humoros kép. — *Kis lepkefogó.* Oldalas kép, magyarzó szöveggel. — *Mulattató.* — *Gyermek hírek.* — *Tarka-barka. Egyről-másról.* — *Beszélő kép.* — *Játék.* — *Fejtörök.* — *Csöppike Csanika postája.* — *Munkatársaknak.* — „Kis Pajtás” 200 koronás pályázata stb. Ilyen változatos és mindig érdekes tartalommal jelenik meg a „Kis Pajtás” hetenkint. *Előfizetheti félévre 3 korona, egy hónapra* (a hónap elejétől számítva) *60 fillér.* *Megrendelhető Kis Pajtás: Budapest, VII., Thököly-út 16.* Ezuton tudomására adja az érdeklődőknek a szerkesztőség, hogy *Szepessy László, ki az első évfolyamot szerkesztette, a II-ik évfolyam szerkesztésétől önként megállt.*

Telefon.

B. Innsbruck. Köszönjük a szíves sorokat. Nem olyan sok az, mint a mennyinek látszik. Jó idő-beosztás, lankadatlan munkakedv, és főképp Istenáldás a nyitja minden sokoldalúságnak.

Radosóc. A könyveket tessék az egyházmegyei könyvtár címére küldeni.

R. P. Elveket és embereket egyszerre szolgálmi nem lehet. Nem papi szellemű, de még csak nem is keresztény szellemű ember az, a ki emberi kegyeket koldul. De mi lesz akkor az előmenetellel? Kérdi ön. Előmenetelre nincs szükség, hanem becsületre és munkára, s becsületre és dolgos lehet az ember minden állásban. Az előmenetelről a Gondviselés gondoskodik sokszor az emberek akarata ellenére is. Különbén nincs állás, melyet lelki és szellemi tulajdonságokkal nagygyá és fényessé nem lehetne tenni.

D. K. Ha üres fejű, tehetségtelen emberek foglalnak el előkelő állásokat, melyekben észre és tudásra van szükség, az nemcsak az erkölcsi rendet zavarja meg, hanem az illető állás tekintélyét is csorbítja, sőt megsemmisíti.

250,263/1907. végr. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. törvényszék 11,772. sz. a. a privigei kir. járásbírósnak 1907. évi 133. és 134. számú végzése következtében Dr. Weill Zsigmond ügyvéd által képviselt Schwarzcz Izrael és Wunder Agoston javára **Wagner Mátyás** ellen 679 K 50 fill. és 358 K 19 fill. s jár. erejéig 1907. évi július hó 22-én foganatosított biztosítási végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1137 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: egy bika, 8 szekér széna, 30 szekér trágya, vegyes kereskedelmi áruk, bolti állványok, szoba bútorok és egyéb házi eszközök nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a privigei kir. járásbírósnak 1907. évi V. 133. 134. számú végzése folytán 679 kor. 50 fill. tőkekövetelés, ennek 1907. évi július hó 1. napjától járó 5% kamatai, és 358 K 19 fill. tőkeköv. 1907. július 17. 6%, és eideig összesen 251 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított és 3 K. 80 f. tiszta költségek erejéig, **Handlován** végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására **1907. évi október hó 30-ik napjának délelőtti 10 óráig** határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Privigén, 1907. évi október hó 4. napján.

(P. H.)

Adámik János,

147. 1—1.

kir. bir. végrehajtó.

Szarkahegy legszebb helyén

nyári lakoknak alkalmas
négy szőlő-parcella 150. 1—3

szabad kézből eladó. — Bővebbet:
Piarista-utca 18. sz. alatt.

3500—4000 m.-mázsa szalma eladandó!

Bérlet átadás végett fenti mennyiségű árpa-zab-buza és rozs-szalma 1907. évi termésből eladó.

Kérdezősködések gróf Dezasse Ferenc-hez, **Bohunicz** (Pozsony megye) intézendők.

151. 1—2.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit fölülmúl hazánk természetes szénsavas-vizek királya:

a mohai

ÁGNES -Forrás.

Millenniumi nagy érdemmel kitüntetve. Kitűnő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás a gyomor-bajosoknak. Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél! Mindenütt kapható!

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.

65. 27—30.

Hirdetmény.

A privigyei m. kir. állami faiskolában 1907. év őszén december hó 15-ig nagyobb mennyiségű **alma, körte, cseresznye, meg- és szilva-fa** ojtvány bocsájtatik eladásra. I. osztályú 60 fill., II. osztályú 30 fillér. Megrendelhető és tavaszra előjegyezhető a faiskola felügyelőségénél.

149. 1-2. **Faiskola-felügyelőség.**

Értesítés.

A m. t. közönség becses tudomására hozom, hogy

gyárkémény-, torony- és templom-építést,

gőzkazán befalazást, ilyenmő renoválást, rabitz munkálatokat s bármilyen **speciális építészeti munkát**, mint az egész Felvidéken egyedüli képesített specialista elvállalok.

A m. t. közönség szíves pártfogását kérem

Csernyák Antal,

135. 7-10 specialistá, kőműves-mester.

Iroda: Nyitra, Rét-utca 11. sz.

Legmegbízhatóbb cég!

SULGÁN ANDRÁS

cipész 110. 42-52.

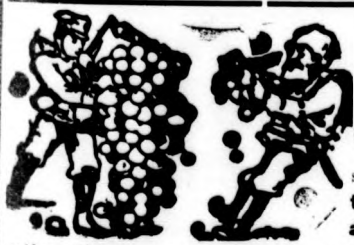
a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító

Nyitra, Megyeház-utca 7.

Készít mindennemű cipőket a legjobb anyagból a legelegánsabb kivitelben **ortopédiai rendszer szerint.**

Továbbá készít tisztí lovaglósizmát mérték után a legelőnyösebb feltételek mellett.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Szőlő-oltványokat

szállít, **fajtisztaságért jótállva** legdusabb

választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti 144. 3-20.

első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes, Medgyes 96. sz.** (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

3327/1907. tlkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A privigyei takarékpénztár végrehajtatónak **Pinka Miklós** végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 951 korona tőke s jár. iránti, továbbá a nagytapolcsányi hitelbank csatlakozott végrehajtatónak 300 kor. tőke s járulékaiból álló követelése ügyében a nyitrai kir. törvényszék, a nagytapolcsányi kir. járásbírósg területén lévő: a szucsányi 44. sz. tjkvben I. 1-10. sorsz. I. 1-5. sorsz. alatt foglalt ingatlanból B. 1. a. szerint **Pinka Miklós** nevének álló 1/2 részre és pedig I. 3/15 Inscriptio 1-10 sor. leg. 72. 261. 518. 614. 829. 1019. 1178. hrsz. 39/a. házszámú ingatlanból s a. 91. sz. tjkvben vezetett közös legelő 3/400 részéből és a 119. sz. tjkvben vezetett közös erdő 3/374 részéből 1/2 részre és a I. megváltott irtvány 1-5. sorsz. 436. 987. 1179. 1266. 1286. hrsz. 1/2 részére 2218

koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1907. évi december hó 7-ik napjának d. e. 19 órája, Szucsány közsegházánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog-nak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. R. értelmében az ennek a pótlása tárgyában kiadott I. M. R. ben kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyatapolcsány, 1907. évi augusztus hó 17-én. A kir. járásbírósg mint tlkvi hatóság.

(P. H.)

Váray,

kir. járásbíró.

148. 1-1.

WEIGL ANTAL

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

férfiszabó-műhelyét,

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkát, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Bejegyzett minta. Gyönyörű, hatáskeltő! Törvényesen védve.
Legpompásabb karácsonyfa-dísz
az én I. sz. karácsonyfa brillant angyaliharangozásom,

melynek egy keresztény családnál sem szabadna hiányoznia.

Az egész fémből készült, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, jótállás a kifogástalan működésért, s a legkisebb valamint a legnagyobb karácsonyfára könnyen ráilleszhető. Az asztalra téve, mint asztalcsemetyű használható. A meleg kályhára helyezve pedig gyertyaláng nélkül is jól működik magától.

A három gyertya melege által hevített levegőtől forog a hajtókerék, melynél fogva az azon elhelyezett acélgombocskák a 3 haranghoz ütődnek, miáltal a harangok kellemes, jóleső ezüst csengésű, hangot adnak, mely fiatalban és öregben szent karácsonyi áhitatot ébreszt.

Ara darabonként dobozzal és használati utasítással együtt **K 1-50.** 3 db. K 4-25, 4 db. K 5-50, 6 db. K 8-—, 9 db. K 12-—, 12 db. K 15-—, 24 db. K 29-—, 36 db. K 43-50, 50 db. 58-—, 100 db. K 112-—.

2. sz. Ugyanez a karácsonyfa angyali-harangozás, rendkívül elegáns, különösen finom nikelezett kidolgozásban, csavart harangoszlopokkal és három pompásan csillogó ezüst virággal, melyek a gyertyák világánál csodaszépen régyognak, dobozzal és használati utasítással együtt darabonként **K 2-—.** 3 db. K 5-50, 4 db. K 7-25, 6 db. K 10-50, 9 db. K 15-50, 12 db. K 20-25, 24 db. K 39-50, 36 db. K 57-50, 50 db. K 77-50, 100 db. K 150-—.

Legujabb üveg-karácsonyfa-dísz

12 db. gnndosan dobozba csomagolva, nagyság és kivitel szerint **K —40, —60, —70, —80, 1-—, Lametta (angyalhajezüst** vagy arany borítékban drbja **K —10; dióköttő-drót 100 db. K —20. Üveggolyó-lánc 1 1/2-2 m. hosszú, a golyók nagysága szerint **K —90, —95, 1-20, 1-40. Karácsonyfa-gyertyák 24 db. dobozban **K —50, nagyobb 15 db. dobozban **K —58. Gyertyatartók tucatja **K —50.**********

Karácsonyi jutalom!!

Minden tisztelt vevőm, aki szeptember 1-étől november 30-ig egyszerre legalább 40 korona értékben megrendel, — kap ingyen karácsonyi jutalmul: 1 darab 4343. számú elsőrendű Sas Roskopf „Alarm” ébresztő órát éjjel világító számlappal 4 korona 20 fillér értékben, három évi írásbeli jótállással 08 é lodalas képes főárjegyzékemet az 1908. évről.

Kicsérelés megengedve vagy a pénz vissza, tehát kockázat kizárva! Szétküldés utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Legelőszérűbb a megrendelést a postautalvány szelvényen eszközölni. A szállítás postafordultával történik. Ezért tehát **okvetlen szükséges** a megrendelőlevélben vagy megrendelési kártyán megemlíteni, hogy a szállítás utánvétellel történjék-e vagy pedig az összeg postautalvánnyal előre elküldetett. Minden megrendelőnek érdekében áll megrendelését lehetőleg december 15. előtt beküldeni, miután december 15. után oly tömegben adatnak a küldemények a postára, hogy azoknak továbbítása nem történhetik oly gyorsan mint rendes körülmények között.

Első órágyár Brűx-ben Konrad János cs. és kir. udvari szállító Brűx 2036 sz. (Csehország)

131. 7-10.

200 oldalas, 3000 ábrát tartalmazó magyar főárjegyzékem kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldeték.

5 korona!

Valódi svajci szab. „Roskopf” rendszerű horgony remontőr óra, felhúz rugóval, védett tömör svajci horgonyművel, valódi zománcszámlap, szilárd valódi védőlemezrel ellátott nikkeltekercs és sarkos fedél, a szerkezet felett tojásdad kengyel, 36 óráig járó (nem 12 óráig) díszített és aranyozott mutatókkal, pontosan szabályozva, 3 évi írásbeli jótállással drbja **K 5-—, 3 darab **K 14-—, Másodperemutatóval **K —6, 3 db. vételnél **K 17-—, Gazdag választék főárjegyzékemben.********

7223. sz. Pénztárca egydarab világosbarna szatnyabőrrel, nagy írtető-táska, 4 rekesz, rugóbeállításával, nikkelzárral, 9 cm. hosszú, 8 cm. széles **K. 1-50.**

7202. sz. Olcsó jó pénztárca egydarab erős, sima bőrből, rozóva, olcsó, narhabőr elő-részszel, 4 rekesz és névjegytartóval, 3 zárral, 9 cm. hosszú, 6 cm. széles **K. 1-35.**

Jobb pénztárca **K 1-85, 2-10, 2-80, 3-10, 3-60, 3-80, 4-20** és fölfebb.

Kérjen árjegyzéket!

VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BERENDEZÉSŰ ÜRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA NYITRÁN,

Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

FÉRFI DIVAT: Fekete puha kalapok K. 3.80, 4.80, 5.50, 6.50, 8.50 és 10.—. — Fekete kemény kalapok K. 5.50, 7.—, 9.—, 10.— és 11.— legújabb kivitelben. — Glacé keztyű K. 2.40. — Nyak-kendők rendkívüli nagy választékban a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

NŐI DIVAT: 115 cm. Rekordár kelme 94 fill. — 115 cm. Lóden K. 1.56. — 115 cm. őszi és téli kelmék 1.50, 2.—, 2.60, 3.26 és 4.— korona igen szép és tartós kivitelek. — Glacé keztyű 3 gombos K. 2.— — Gyapjú és selyem bluz kelme különlegességek.

Szigoruan szabott árak, azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

10.

Kiváló tisztelettel

Verebély Géza.

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank“ részvénytársaság NYITRA székhelylyel.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvételére haszonrészesezés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tüzfűt. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal gözeke-szántásokat ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekelttség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.